

Beeld uit documentaireserie Stuk
FOTO VPRO

Tweestrijd:

Storytelling versus innovatie in broadcast

Storytelling en innovatie. Dat begint al goed, Engels en Nederlands door elkaar gebruiken. Kenmerkend voor de terminologie die gebruikt wordt in het vak van contentcreatie. We hebben het over 'shots', 'takes' en 'clips' van het maken van de kleinste clip op Instagram tot een 14 camera productie voor televisie.

Tekst Arnout van der Hoek, MediaAssist

De technische innovaties in de industrie lijken soms de vorm van een productie af te dwingen. Omdat het nu zo kan, moet het ook zo gebeuren. Terwijl de belangrijkste succesfactor voor een goede clip of programma op de eerste plaats een goed verhaal is. Nieuwe mogelijkheden zoals hoge video resoluties, het gebruik van allerlei soorten camera's en de mogelijkheid om content op meerdere mogelijkheden te bedienen zijn geen garantie voor een mooie productie.

ALLESKUNNER

Eén van de grootste uitdagingen voor de huidige creative is hoe om te gaan met de nieuwe technieken en deze in

te zetten voor het verhaal. Een goed verhaal maken en deze ook mooi technisch produceren zijn twee competenties die vaak niet in één persoon, of zelfs organisatie, zijn te vereenzelvigen. Er lijkt wel een groot verschil te zijn in de generaties van storytellers die nu beginnen en de ervaren ouderen. Maar schijn bedriegt soms behoorlijk. Een journalist die tijdens de opleiding weleens heeft gefilmd en gemonteerd blinkt daar vaak niet in uit. Het is zeker nuttig om enige kennis en vaardigheid te hebben op de technische aspecten van het vak. Al zou men een alleskunner zijn en zowel een brede kennis hebben van de technisch inzetbare tools als van het opzetten van een goed verhaal of productie. Het is over het algemeen ondoenlijk om alles tegelijkertijd én goed te doen. Meestal ontbreekt eenvoudigweg de tijd hiervoor.

STUK

Er is een enorme zucht naar innovatie in storytelling. Maar wat is dat nou? De Nipkowschijf 2019 is zojuist gegaan naar Jurjen Blick, die voor de VPRO de documentaireserie Stuk maakte. Bij uitstek een briljante manier van storytelling en zeker passend in de huidige tijd. De productie volgt de bewoners en het dagelijks leven in

een revalidatiekliniek. De cameravoe-ring en vormgeving zijn vernieuwend en zijn geïnspireerd door series als Fargo en Magnolia en origineel uitgevoerd. De verhalende wijze waarin de voice-over in een soort romanvorm vertelt is bijzonder en in het rapport wordt zelfs de casting van de te volgen personen geroemd. Het was een van de zeldzame momenten dat ik echt thuis uitkeek naar de volgende uitzending en er voor thuis bleef.

LEREN VAN DE MEESTER

De prijzen en nominaties zijn beoordeeld door mediajournalisten en -critici. Het is in de huidige tijd vermeldenswaardig dat het allemaal producties en makers zijn van organisaties van de Publieke Omroep. Zonder de druk van commercie en snel effectbejag worden echt mooie producties mogelijk. Hoewel er op de institutionele organisaties van de Publieke Omroep veel is aan te merken, is de afbraak van het cultuurgoed door de huidige regering echt pijnlijk. Een groot deel van de kwaliteit van een beschaving is af te meten aan haar culturele waarden. Media zijn daarin tegenwoordig een belangrijke en invloedrijke pijler. Niet elke consument zal de documentaire Stuk hebben bekeken of weten te waarderen. Echter blijkt dat juist deze meesterwerken weer als uitgangspunt worden genomen bij andere storytellers. Ook bij de commerciële zenders en zelfs soms voor een simpel clipje op Instagram pikt men grote voorbeelden op als inspiratie voor hun eigen productie. Men leert beter van de meester dan van een willekeurige populist met een eenmalig succesvol filmpje. Zoals de meester weer heeft geleerd van zijn voorbeelden.

VRIJHEID

Een individuele creative heeft wel meer vrijheid en mogelijkheden dan bijvoorbeeld een producent van grote tv-shows. Waarbij de eerste nog kan experimenteren met allerlei vormen en gereedschappen, kan een producent dit maar beperkt riskeren. Uiteindelijk moeten er salarissen worden betaald en staan er misschien zelfs aandeelhouders en geldschietters op resultaten te wachten. Het succes van individuele programmamakers zoals deze winnende productie ligt ook in de gunning en ruimte die hem worden verleend door de producent versus omroep. En natuurlijk het risico dat deze bereid is te nemen.

GROTE PRODUCTIES

Bovenstaande betekent niet dat ook een grote productie met misschien een 'dun' verhaal niet succesvol kan zijn. In een volledig ander spectrum staat bijvoorbeeld de kolossale productie van het Eurovisie Songfestival of grote sportevenementen. Hier is het uitgangspunt het registreren van de gebeurtenis. Ook deze producties hebben een vorm van storytelling. Sport is emotie, wordt vaak gezegd en dat betekent dat de kijker niet alleen de prestatie van de sporters wilt zien, maar ook hun emoties of de weerspiegeling van de eigen emotie. Dus hoe meer camera-aanbod vanuit allerlei perspectieven wordt aangeboden, hoe beter. Erg populair is de methode om vaart te creëren in dit soort producties en een 'publieksgevoel' te simuleren door middel van het gebruik van cranes, dollytracks, cable cams en steadycams. Ook heel populair en op de rand van irritatie is het blijven herhalen van de hoogtepunten, nog tijdens de uitzendingen.

"Bij een productie als het Songfestival, waarbij alle technische registers zijn opgetrokken, is het soms pijnlijk te zien hoe soms techniek domineert over storytelling."

TECHNIEK DOMINEERT

Bij een productie als het Songfestival, waarbij alle technische registers zijn opgetrokken, is het soms pijnlijk te zien hoe soms techniek domineert over storytelling. Menig land en kandidaat probeert een succesvolle methode van voorafgaande songs te imiteren. In het kader van beter goed gejat dan slecht verzonnen komt daar eigenlijk nog bij 'slecht uitgevoerd'. De successen van Nederland de afgelopen jaren laten het omgekeerde zien. In het kader van storytelling is men met de optredens uitgegaan van de kern, de muzikant. *Less is more* zou in dit kader wat overdreven zijn, want ook bij de Nederlandse optredens werden registers opengetrokken, zoals de vormgeving bij Waylon en Ilse de Lange.

SPULLEN, MENSEN, KENNIS

NEP Group heeft het grootste deel van de technische faciliteiten geleverd in Tel Aviv. Dat is indrukwekkend als men de opsomming van NEP zelf ziet: Double expanded OB-trucks, HD1 and HD2, Grass Valley cameras, 17x LDX-86N en 6x LDX-C86N, Canon lenses UJ122 - CJ12, Vislink RF-cameras Clip-On4, 3x Steadicams and 5x Handhelds, EVS video servers 4x XT3 8ch, 2x X-file 3, Grass Valley Kayenne XL vision mixer Lawo mc2 66 audio mixer, CuePilot. Het is niet alleen een indrukwekkende hoeveelheid spullen, maar ook een hele hoop mensen en kennis. Toch zijn deze mensen geen storytellers, maar om zo'n productie te kunnen maken zijn ze natuurlijk absoluut nodig.

BELANGEN

De afhankelijkheid tussen de producer en het facilitair bedrijf is groot. Voor beide is een succesvolle productie van belang. Voor de producent is het de bevestiging of consolidatie van haar succes en verhoogde kansen op inkomen. Voor de facilitair betekent succes een versteviging in deze relatie. In de voorbereiding naar nieuwe producties speelt een faciliterend bedrijf vaak een adviserende rol met betrekking tot de technische aspecten. In brede zin is dit een positieve en symbiotische samenwerking, echter komt het ook regelmatig voor dat een facilitair een bepaalde technische werkwijze doordrukt vanuit een eigen belang. Sommige technisch innovatieve ideeën kunnen de vrijheid in storytelling en vorm, hoe inspirerend ook, juist beperken. Dit komt overigens ook voor bij productie op veel kleinere schaal, waarbij de cameraman de regisseur toch echt adviseert om met die gloednieuwe camera te gaan werken die hij net zelf heeft aangeschaft. Dit kan soms leiden tot ingewikkelde en dure werkwijze die de productie uiteindelijk niet ten goede komt.

ONDERGESCHIKT

Uiteraard moet elke storyteller zijn ogen en oren ook op technisch gebied goed de kost geven. Ook bij de prijswinnende producties werd er gebruik van gemaakt. Maar nieuwe innovatieve technologie moet altijd ondergeschikt zijn aan het verhaal en op zijn beste manier de productie vleugels geven. Het zou toch mooi zijn als het volgende Eurovisie Songfestival in Nederland genomineerd wordt voor de Nipkowschijf 2020.